

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17CoP/24/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6314208588
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Renáta Deáková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6314208588.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Renáty Deákovovej a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a Mgr. Dušana Ďuriana v právnej veci starostlivosti o maloletú P. B., narodenú XX. XX. XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Brezno, dieťa matky D. B., narodenej XX. XX. XXXX, zamestnanej v J. V. X. L., bytom E., J. XXX/XX, a otca X. B., narodeného XX. XX. XXXX, bytom E., H. XX/X, t.č. K., v konaní zastúpeného Mgr. Michalom Mydlom, advokátom, so sídlom Advokátskej kancelárie Zarevúca 4935/29, v konaní o návrhu otca na úpravu styku s maloletou, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Brezno č. k. 8P/187/2014-33 z 27. 01. 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom zamietol návrh otca na úpravu jeho styku s maloletým dieťaťom v celom rozsahu s tým, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

V dôvodoch rozhodnutia, vychádzajúc z ustanovenia § 25 ods. 1,2, § 26 z.č. 36/2005 Z. z. Zákona o rodine (ďalej len „ZR“) a § 163 ods. 2 z.č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“) konštatoval, že maloletá pochádza z manželstva svojich rodičov, ktoré bolo rozsudkom Okresného súdu Brezno, č. k. 2C/168/2009-95 zo dňa 24. 10. 2011, právoplatným 30. 11. 2011 rozvedené; na čas po rozvode súd zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky, otca zaviazal prispievať výživným v minimálnej výške a styk otca s dieťaťom ponechal na dohodu rodičov. V čase rozvodu manželstva maloletá mala necelých 6 rokov, bývala v byte svojich starých rodičov zo strany matky v E.. Otec maloletej bol v tom čase umiestnený v K. P. J. X. A. H. (ďalej aj „K.“) D. v B. Z., kde si odpykával výkon trestu odňatia slobody v trvaní XX,X roka za spáchanie trestného činu vraždy, ktorý má ukončiť v máji XXXX; v súčasnosti, keďže má záujem byť čo najbližšie k maloletej, bol premiestnený na Slovensko, najprv do Z. a potom do K. v Y. Bystrici. D. má 9 rokov a navštevuje tretí ročník základnej školy. Tak ako v čase rozvodu manželstva, aj v súčasnosti matka deklaruje ochotu dohodnúť sa s otcom na jeho styku s maloletou, taktiež deklaruje svoju ochotu, ak maloletá prejaví záujem o osobný styk so svojím otcom, maloletú sprevádzať do K.. Vykonaným dokazovaním súd zistil, že rodina ešte do r. 2009 žila spolu v B. Z., kde otec maloletej pracoval. Po jeho vzatí do väzby matka maloletú odťahovala na H. ku svojim rodičom a ona zostala v B. kvôli práci, spoločným dlžobám, ale aj preto, že tam nadobudli dom a potrebovala ho predať. Po rozvode manželstva pred Okresným súdom Brezno sa v júni 2012 vrátila na H. a potom v r. 2014 si našla prácu v Z., ktorú však nechala kvôli starostlivosti o maloletú, pretože jej rodičia sa už nedokázali plnohodnotne maloletej venovať. Zamestnala sa ako opatrovatelka v J. zariadení X. v L.. Od roku 2009 dieťa videlo otca jedenkrát ako 5 ročné. Boli spolu v písomnom kontakte:

kým maloletá navštevovala materskú školu, otcovi kreslila a matka mu písala; takáto korešpondencia sa medzi nimi vymenila jeden až dvakrát do roka; od kedy sa naučila sama písať, otcovi nenapísala, pretože nevie, čo by mu mala napísať, aj keď listy a pohľadnice od neho jej matka riadne odovzdá. Korešpondencia matky s otcom je obmedzená na informácie o maloletej ohľadom školy, učenia, známok a krúžkov; doma sa s maloletou o jej otcovi nerozprávajú, matka jej vysvetlila primerane veku, čo sa stalo a kde otec je, cudzím ľuďom odpovedá, že ocko odcestoval za prácou, ohľadom toho, čo vykonal jej otec, si maloletá už veľa vytrpela. Matka žiadneho partnera nemá; dieťa vidí mužský vzor v starom otcovi. Maloletá je bojzlivá, nevie, o čom by sa mala rozprávať so svojím otcom. V prípade, ak by súd upravil styk otca s maloletou, matka trvala na tom, aby to bolo iba v jej prítomnosti, ona bude maloletú sprevádzať. Za posledných 5 rokov otec poslal na výživu maloletej veľmi málo, niekedy 10, niekedy 20 €, posledné dva mesiace po 39,00 €. Preto mala uplatnené výživné z fondu náhradného výživného, ale v súčasnosti ho už nedostáva, pretože jej príjmy presiahli určitý limit. Matka prejavila ochotu s maloletou pracovať aj za pomoci psychológa.

Kolízny opatrovník pri vykonaní sociálneho zisťovania v rodine maloletej potvrdil, že maloletá spolu s matkou bývajú so starými rodičmi zo strany matky v ich dvojizbovom byte, kompletne zariadenom, kde má dieťa vlastné lôžko a stolík na prípravu do školy, kam denne cestuje školským autobusom; navštevuje školský klub, stravuje sa doma.

Kolízny opatrovník vykonal pohovor s maloletou, ktorá bola spočiatku bojzlivá, dôvod rozhovoru poznala. Vie o tom, že otec je vo výkone trestu odňatia slobody. Priznala, že veľmi si ho nepamätá, lebo bola malá, keď ho naposledy videla. Vie aj o listoch, ktoré otec z väzenia píše, sama nevie, čo by mu odpísala, tak za ňu listy píše jej matka. Naposledy dostala list pred Vianocami, otec jej blahoželal k narodeninám, ona mu na tento list neodpísala, lebo skutočne nevie, čo by mu mala napísať. Vyjadrila sa, že by za otcom chodila, aj keď nemá dosť času, lebo chce byť s maminkou a kamarátkami. Kolízny opatrovník rozhodnutie o návrhu otca ponechal na úvahe súdu, v prípade, že by súd upravil styk, požiadal, aby sa tak dialo za prítomnosti matky maloletej.

Okresný súd zamietol návrh otca na úpravu styku s poukazom na pretrvávajúci záujem matky dohodnúť sa s ním na styku s dieťaťom. Poukázal na ustálenú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva, že aj keď záujmy detí a rodičov majú byť v rovnováhe, zvrchovaný záujem dieťaťa môže podľa okolností konkrétneho prípadu prevážiť nad záujmami rodiča. Styk maloletej s otcom je veľmi citlivá vec, najmä vzhľadom na vek maloletej, ako aj vzhľadom na okolnosti, pre ktoré je otec maloletej v K.. Súd žiadnym svojím rozhodnutím nemôže zaručiť, že maloletá si vytvorí vzťah k svojmu otcovi. Záleží na vzťahoch medzi rodičmi a dieťaťom a nie na rozhodnutí súdu. Preto je vhodné využiť ochotu matky, aby maloletú pripravovala na styk s otcom, na písomný, neskôr, ak maloletá prejaví záujem, aj na osobný styk. Ak by bola maloletá nútená rozhodnutím súdu stýkať sa so svojím otcom, mohlo by to mať aj opačný efekt. Záujem maloletej v tomto prípade stojí nad záujmom jej otca. I keď právny zástupca otca žiadal nariadiť znalecké dokazovanie, okresný súd tento návrh zamietol z dôvodu, že znalecké dokazovanie by potenciálne predstavovalo pre maloletú ďalšiu traumu. Okrem toho by znaleckým dokazovaním bolo potrebné zisťovať odpoveď aj na otázku, či styk otca s maloletou, ktorý je vo výkone trestu odňatia slobody pre vraždu, je vôbec v prospech maloletej.

Prostredníctvom svojho právneho zástupcu (ustanoveného Centrom právnej pomoci) otec podal včas odvolanie a žiadal, aby krajský súd prvostupňový rozsudok zmenil a návrhu na začatie konania vyhovel, prípadne aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie v zmysle § 221 ods. 1 písm. h) O. s. p.. Súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Napadnutý rozsudok je nejasný, nezrozumiteľný a nedostatočne odôvodnený. Súd prvého stupňa bral do úvahy len tvrdenia matky; nepovažoval za potrebné ho vypočuť osobne a ani samotné dieťa, aby zistil priamo názor na celú vec; nevykonal navrhnutý dôkaz znaleckým dokazovaním znalcom z odboru psychológie. Pritom ani kolízny opatrovník nebol proti jeho styku s dieťaťom. On vykonal všetky dostupné opatrenia pre možný styk: umiestnenie na výkon trestu blízko bydliska maloletej, zasielanie listov maloletej, napriek tomu matka doteraz neprejavila ochotu sprostredkovať mu styk s dieťaťom. Preto nemal inú možnosť, ako obrátiť sa s návrhom na súd, aby takýto styk zabezpečil meritórnym rozhodnutím.

Ak by sa maloletá nechcela s ním stretávať, na styku trvať nebude.

Poukázal na rozhodnutia odvolacích súdov v Slovenskej republike, podľa ktorých uprednostňovanie role matky pred rolou otca nie je v záujme detí, pretože obe sú vo výchove detí nezastupiteľné.

Žiadal, aby bol odvolacím súdom vypočutý.

Matka maloletej sa k odvolaniu otca nevyjadrila.

Kolíznym opatrovníkom doporučil rozsudok okresného súdu potvrdiť, pretože sa s jeho odôvodnením v plnom rozsahu stotožňuje. Súd zobral do úvahy, že matka je ochotná sa s otcom dohodnúť. Vzhľadom na citlivosť realizácie styku otca s maloletou súd riadne zistil skutkový stav a prihliadol na ochotu matky pripraviť dieťa najprv na písomný styk s otcom, neskôr, ak maloletá prejaví záujem, aj na osobný; súd taktiež prihliadol aj na ochotu matky maloletú na styk do K. sprevádzať.

Krajský súd, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania (§ 204 ods. 1, § 201 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 201 O. s. p.), pričom podanie opravného prostriedku nie je vylúčené § 202 O. s. p., v odvolacom konaní preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 212 ods. 1 O. s. p.), ale aj s odkazom na § 212 ods. 2 O. s. p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) a rozsudok okresného súdu ako vecne správny podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p. potvrdil z nasledovných dôvodov:

V zmysle § 219 ods. 1, 2 O. s. p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu dospel k záveru, že odvolanie otca nie je dôvodné. Krajský súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, pretože tento vykonal v prejednávanej veci dostatočné dokazovanie, skutkový stav zistil úplne a správne a z tohto vyvodil aj správny právny záver. S odôvodnením prvostupňového súdu sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje (§ 219 ods. 2 O. s. p.), konštatuje správnosť dôvodov a na tieto odkazuje.

Ako zistil okresný súd, maloleté dieťa pochádza z manželstva rodičov, ktorí spoločne žili v Českej republike až do r. 2009, kedy sa otec dopustil trestného činu vraždy, bol vzatý do väzby, a v súčasnosti vykonáva trest odňatia slobody v trvaní 13,5 roka, ktorý mu končí v máji 2023. Matka najprv presťahovala maloleté dieťa na Slovensko do E. ku svojim rodičom, a po vyriešení majetkových a pracovných záležitostí v Česku prišla za ním na Slovensko, kde si neúspešne hľadala prácu, preto sa zamestnala v Rakúsku. Keďže však starí rodičia nestačili na výchovu maloletého dieťaťa, ukončila tento pracovný pomer, vrátila sa na Slovensko a zamestnala sa ako opatrovatelka v špecializovanom zariadení. V roku 2011 sa rodičia maloletého dieťaťa rozviedli; otec sa dostal do väzenského zariadenia na Slovensku, najprv do Z. a neskôr do Y. Y., aby bol bližšie k maloletému dieťaťu. Od roku 2009 maloleté dieťa videlo otca jedenkrát, a hoci matka nebráni jeho styku s dieťaťom, požiadal o vydanie súdneho rozhodnutia, najprv počas každej poslednej stredy párneho mesiaca, neskôr (vzhľadom na školopovinnosť dieťaťa) svoj návrh upravil na každú sobotu párneho mesiaca od 09:00 do 11:00 hod. v mieste ÚVTOS. Súd zamietol návrh na dokazovanie znalcom z odboru psychológie z dôvodu maximálneho eliminovania novej traumy pre dieťa a napokon zamietol i návrh vo veci samej s odôvodnením, že pokiaľ prichádza do úvahy dohoda rodičov, nie je namieste meritórne rozhodovanie súdom.

Ani odvolací súd nepovažoval návrh otca a teda ani jeho odvolanie voči rozsudku okresného súdu, za dôvodný.

Z obsahu spisu vyplýva, že Ústav na výkon väzby a na výkon trestu odňatia slobody v Banskej Bystrici oznámil na vyžiadanie okresného súdu ohľadom sociálneho kontaktu a styku odsúdeného otca s maloletým dieťaťom, že aj počas jeho pobytu vo výkone trestu odňatia slobody je možné zabezpečiť jeho kontakt s dieťaťom v prostredí a podmienkach ústavu formou návštevy v zmysle § 24 ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody. Pri návšteve, resp. styku otca s dcérou môžu byť prítomné aj jeho ďalšie blízke osoby, definované v § 2 písm. d) citovaného zákona, prípadne aj iné osoby, povolené spravidla riaditeľom ústavu v zmysle § 24 ods. 3 citovaného zákona.

Okrem vyššie uvedeného oznámenia odvolací súd poukazuje aj na zákonnú úpravu, podľa ktorej odsúdenému sa umožňuje prijímať návštevu blízkych osôb v čase určenom riaditeľom ústavu alebo ním určeným príslušníkom zboru najmenej raz za kalendárny mesiac v trvaní 2 hodín; neuplatnené právo zaniká; v odôvodnených prípadoch môže riaditeľ ústavu povoliť náhradný termín vykonania návštevy. Odsúdeného môže súčasne navštíviť najviac 5 osôb vrátane detí; ak má odsúdený viac ako 4 deti, toto obmedzenie neplatí pre deti odsúdeného; riaditeľ ústavu alebo ním určený príslušník zboru môže povoliť v záujme plnenia programu zaobchádzania z naliehavého rodinného alebo z iného závažného dôvodu návštevu aj častejšie a aj inej osobe; návšteva inej osoby nesmie byť na úkor práva odsúdeného prijať návštevu blízkych osôb; návštevy prebiehajú spravidla v priestoroch na to určených.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mal odvolací súd za to, že od posledného rozhodnutia súdu o úprave práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu (v rámci rozvodového konania), kam nesporne patrí aj styk toho rodiča, ktorému dieťa nebolo zverené do výchovy, s maloletým dieťaťom, nenastala žiadna zmena, stále pretrváva možnosť dohody rodičov ohľadom úpravy styku otca s maloletým dieťaťom. Za tohto stavu sa nevyžaduje zásah súdu: otec nestratil právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, nie je dôvod na to, aby súd meritórne rozhodoval a riešil spor, ktorý neexistuje. Aj zo zákonnej úpravy (zákon č. 475/2005 Z. z.) vyplýva, že odsúdený má právo stretávať sa s príbuznými; matka je ochotná s dieťaťom navštíviť otca v priestoroch ústavu na výkon trestu, kolízny opatrovník podporuje možnosť dohody medzi rodičmi a ani samotné maloleté dieťa túto možnosť nevylučuje.

Otec netvrdí ani nepreukazuje a ani zo spisu okresného súdu nevyplýva, žeby mu matka neumožnila styk s dieťaťom vo forme povolenej návštevy v zmysle zákonnej úpravy, netvrdí, žeby mu vzhľadom na negatívny prístup matky zaniklo právo na návštevu dieťaťa resp. žeby matke zasielal navštívenku, na ktorú ona nereagovala.

Z vyššie uvedených dôvodov mal odvolací súd za to, že odvolanie otca nie je dôvodné a rozsudok okresného súdu v plnom rozsahu potvrdil, a to aj v súvisiacom výroku o trovách konania.

O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania (§ 146 ods. 1 písm. a) v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.).

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.